

SADRŽAJ

O autorima	xiii
Predgovor	xiv
Pregled knjige	xx
Dodaci	xxii
Zahvale	xxiv

1. DIO

UVOD 1

1. Deset načela ekonomije 2

Kako ljudi donose odluke	3
Kako ljudi međudjeluju	8
Kako djeluje gospodarstvo kao cjelina	12
Zaključak	17
Sažetak	18
Ključni pojmovi	18
Pitanja za ponavljanje	18
Zadaci i primjene	19

2. Razmišljati kao ekonomist 21

Ekonomist kao znanstvenik	22
Ekonomist kao savjetnik nositeljima ekonomske politike	31
Zašto se ekonomisti ne slažu	35
Krenimo dalje	39
Sažetak	40
Ključni pojmovi	40
Pitanja za ponavljanje	41
Zadaci i primjene	41
Dodatak Grafički prikaz: Kratki pregled	42

3. Međuovisnost i dobiti od trgovine 52

Parabola za moderno gospodarstvo	53
Načelo komparativne prednosti	57
Primjene komparativne prednosti	61
Zaključak	64
Sažetak	64
Ključni pojmovi	64
Pitanja za ponavljanje	65
Zadaci i primjene	65

2. DIO

PONUDA I POTRAŽNJA: KAKO TRŽIŠTA DJELUJU 67

4. Tržišne sile ponude i potražnje 68

Tržišta i konkurencija	68
Potražnja	70
Ponuda	76
Ponuda i potražnja zajedno	80
Zaključak: Kako cijene raspoređuju resurse	89
Sažetak	90
Ključni pojmovi	91
Pitanja za ponavljanje	91
Zadaci i primjene	92

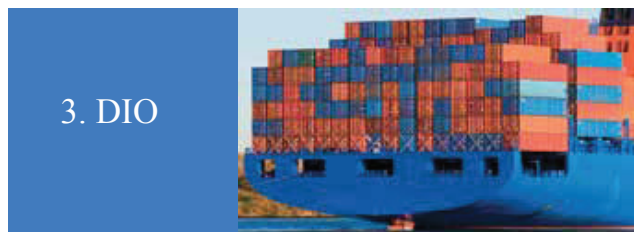
5. Elastičnost i njezina primjena 94

Elastičnost potražnje	95
Elastičnost ponude	104
Tri primjene ponude, potražnje i elastičnosti	108
Zaključak	114

Sažetak	114
Ključni pojmovi	115
Pitanja za ponavljanje	115
Zadaci i primjene	115

6. Ponuda, potražnja i državne ekonomske politike 117

Kontrole cijena	118
Porezi	127
Zaključak	133
Sažetak	133
Ključni pojmovi	134
Pitanja za ponavljanje	134
Zadaci i primjene	134

PONUDA I POTRAŽNJA II: TRŽIŠTA I BLAGOSTANJE 137

7. Potrošači, proizvođači i učinkovitost tržišta 138

Potrošačev višak	139
Proizvođačev višak	143
Učinkovitost tržišta	147
Zaključak: Učinkovitost tržišta i tržišni neuspjeh	155
Sažetak	155
Ključni pojmovi	156
Pitanja za ponavljanje	156
Zadaci i primjene	156

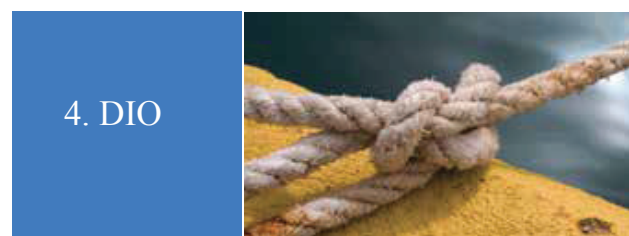
8. Primjena: troškovi oporezivanja 158

Mrtvi teret oporezivanja	159
Odrednice mrtvog tereta	164
Mrtvi teret i porezni prihodi kad se porezi mijenjaju	167
Zaključak	170
Sažetak	171

Ključni pojmovi	171
Pitanja za ponavljanje	172
Zadaci i primjene	172

9. Primjena: međunarodna trgovina 174

Odrednice trgovine	175
Dobitnici i gubitnici trgovine	177
Argumenti za ograničavanje trgovine	189
Zaključak	193
Sažetak	194
Ključni pojmovi	194
Pitanja za ponavljanje	194
Zadaci i primjene	195

EKONOMIJA JAVNOG SEKTORA 197

10. Eksternalije 198

Eksternalije i neučinkovitost tržišta	200
Privatna rješenja za eksternalije	205
Javne politike usmjerene na eksternalije	210
Javne/privatne politike prema eksternalijama	215
Zaključak	217
Sažetak	218
Ključni pojmovi	218
Pitanja za ponavljanje	218
Zadaci i primjene	219

11. Javna dobra i zajednički resursi 221

Različite vrste dobara	222
Javna dobra	223
Zajednički resursi	229
Zaključak: Važnost vlasničkih prava	234
Sažetak	235
Ključni pojmovi	235
Pitanja za ponavljanje	235
Zadaci i primjene	235

12. Oblikovanje poreznog sustava 237

Financijski pregled ustroja vlasti Ujedinjenog Kraljevstva	238
Porezni sustavi u drugim zemljama	247
Porezi i učinkovitost	250
Porezi i pravednost	254
Zaključak: Kompromis između pravednosti i učinkovitosti	260
Sažetak	260
Ključni pojmovi	261
Pitanja za ponavljanje	261
Zadaci i primjene	261

5. DIO

PONAŠANJE PODUZEĆA I ORGANIZACIJA INDUSTRIJE 263**13. Troškovi proizvodnje** 264

Što su to troškovi?	265
Proizvodnja i troškovi	267
Različite mjere troška	271
Troškovi u kratkom roku i u dugom roku	278
Zaključak	282
Sažetak	283
Ključni pojmovi	284
Pitanja za ponavljanje	284
Zadaci i primjene	284

14. Poduzeća na konkurentnim tržištima 287

Što je to konkurentno tržište?	288
Maksimiranje dobiti i krivulja ponude konkurentnog poduzeća	290
Krivulja ponude na konkurentnom tržištu	299
Zaključak: U pozadini krivulje ponude	305
Sažetak	305
Ključni pojmovi	306
Pitanja za ponavljanje	306
Zadaci i primjene	306

15. Monopol 308

Zašto nastaju monopoli	310
------------------------	-----

Kako monopolisti donose odluke o proizvodnji i cijeni	313
Troškovi monopola po blagostanje	320
Cjenovna diskriminacija	323
Javna politika prema monopolima	328
Zaključak: Raširenost monopola	333
Sažetak	334
Ključni pojmovi	334
Pitanja za ponavljanje	334
Zadaci i primjene	335

16. Monopolistička konkurencija 338

Konkurencija s diferenciranim proizvodima	339
Oglašavanje	344
Zaključak	350
Sažetak	352
Ključni pojmovi	353
Pitanja za ponavljanje	353
Zadaci i primjene	353

17. Oligopol 355

Između monopola i savršene konkurencije	356
Tržišta sa svega nekoliko prodavatelja	357
Teorija igara i ekonomija suradnje	364
Javna politika prema oligopolima	373
Zaključak	376
Sažetak	377
Ključni pojmovi	377
Pitanja za ponavljanje	377
Zadaci i primjene	378

6. DIO

EKONOMIJA TRŽIŠTA RADA 381**18. Tržišta faktora proizvodnje** 382

Potražnja za radom	383
Ponuda rada	389
Ravnoteža na tržištu rada	390
Ostali faktori proizvodnje: zemlja i kapital	395
Zaključak	400
Sažetak	400

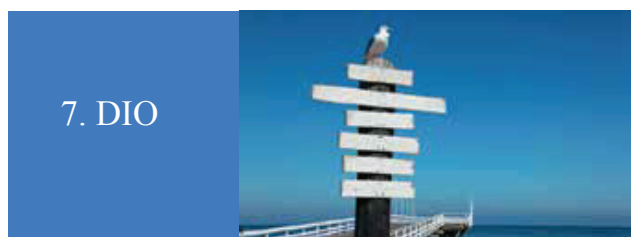
Ključni pojmovi	400
Pitanja za ponavljanje	401
Zadaci i primjene	401

19. Zarade i diskriminacija 403

Neke odrednice ravnotežnih nadnica	404
Ekonomija diskriminacije	410
Zaključak	415
Sažetak	415
Ključni pojmovi	416
Pitanja za ponavljanje	416
Zadaci i primjene	416

20. Dohodovna nejednakost i siromaštvo 418

Mjerenje nejednakosti	419
Politička filozofija preraspodjele dohotka	424
Zaključak	434
Sažetak	434
Ključni pojmovi	434
Pitanja za ponavljanje	435
Zadaci i primjene	435

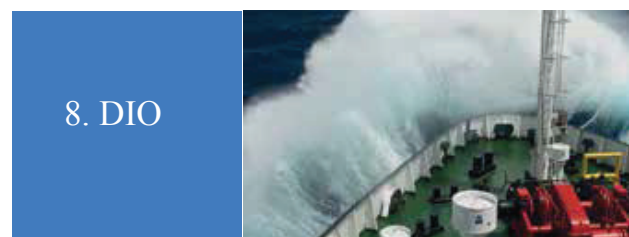
TEME ZA DALJNJE IZUČAVANJE 437

21. Teorija potrošačeva izbora 438

Proračunsko ograničenje: što si potrošač može priuštiti	439
Preferencije: što potrošač želi	440
Optimizacija: što potrošač izabire	445
Tri primjene	453
Zaključak: Razmišljaju li ljudi uistinu na ovaj način?	460
Sažetak	463
Ključni pojmovi	463
Pitanja za ponavljanje	463
Zadaci i primjene	464

22. Granice mikroekonomije 466

Asimetrične informacije	467
Politička ekonomija	473
Bihevioralna ekonomija	477
Zaključak	482
Sažetak	483
Ključni pojmovi	483
Pitanja za ponavljanje	483
Zadaci i primjene	483

MAKROEKONOMSKI PODACI 485

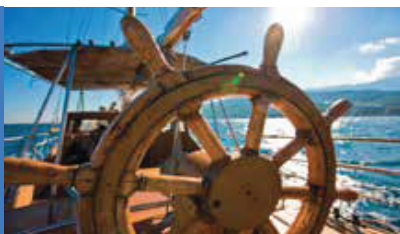
23. Mjerenje nacionalnog dohotka 486

Dohodak i rashodi gospodarstva	487
Mjerenje bruto domaćeg proizvoda	489
Sastavnice BDP-a	492
Realni nasuprot nominalnom BDP-u	494
BDP i ekonomsko blagostanje	498
Zaključak	502
Sažetak	503
Ključni pojmovi	503
Pitanja za ponavljanje	503
Zadaci i primjene	504

24. Mjerenje troškova života 506

Indeks potrošačkih cijena	507
Prilagođavanje ekonomskih varijabli za učinke inflacije	516
Zaključak	519
Sažetak	521
Ključni pojmovi	521
Pitanja za ponavljanje	521
Zadaci i primjene	522

9. DIO

REALNO GOSPODARSTVO U DUGOME ROKU 523

25. Proizvodnja i rast 524

- Gospodarski rast u svijetu 526
- Produktivnost: uloga i odrednice 530
- Gospodarski rast i javna politika 534
- Zaključak: Važnost dugoročnog rasta 547
- Sažetak 547
- Ključni pojmovi 548
- Pitanja za ponavljanje 548
- Zadaci i primjene 548

26. Štednja, investicije i finansijski sustav 550

- Financijske institucije u gospodarstvu 551
- Štednja i investicije u računima nacionalnog dohotka 558
- Tržište pozajmljivih sredstava 561
- Zaključak 568
- Sažetak 569
- Ključni pojmovi 569
- Pitanja za ponavljanje 570
- Zadaci i primjene 570

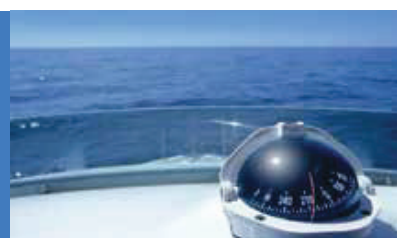
27. Osnovni alati financija 572

- Sadašnja vrijednost: mjerenje vremenske vrijednosti novca 573
- Upravljanje rizikom 575
- Procjena imovine 582
- Zaključak 589
- Sažetak 589
- Ključni pojmovi 590
- Pitanja za ponavljanje 590
- Zadaci i primjene 590

28. Nezaposlenost 592

- Utvrđivanje nezaposlenosti 593
- Traženje posla 601
- Zakoni o minimalnoj nadnici 605
- Sindikati i kolektivno pregovaranje 607
- Teorija nadnica efikasnosti 609
- Zaključak 611
- Sažetak 611
- Ključni pojmovi 612
- Pitanja za ponavljanje 612
- Zadaci i primjene 612

10. DIO

NOVAC I CIJENE U DUGOME ROKU 615

29. Monetarni sustav 616

- Značenje novca 617
- Uloga središnjih banaka 622
- Europska središnja banka i Eurosustav 624
- Banka Engleske 625
- Sustav federalnih rezervi 626
- Banke i ponuda novca 627
- Zaključak 637
- Sažetak 638
- Ključni pojmovi 639
- Pitanja za ponavljanje 639
- Zadaci i primjene 639

30. Rast novca i inflacija 641

- Klasična teorija inflacije 643
- Troškovi inflacije 653
- Zaključak 661
- Sažetak 662
- Ključni pojmovi 662
- Pitanja za ponavljanje 662
- Zadaci i primjene 663

11. DIO

MAKROEKONOMIJA OTVORENIH GOSPODARSTAVA 665

31. Makroekonomija otvorenog gospodarstva: temeljni pojmovi 666

- Međunarodni tokovi roba i kapitala 667
- Cijene za međunarodne transakcije: realni i nominalni tečaj 673
- Prva teorija određivanja tečaja: paritet kupovne moći 676
- Zaključak 683
- Sažetak 683
- Ključni pojmovi 683
- Pitanja za ponavljanje 684
- Zadaci i primjene 684

32. Makroekonomska teorija otvorenog gospodarstva 686

- Ponuda i potražnja za pozajmljivim sredstvima i devizama 687
- Ravnoteža u otvorenom gospodarstvu 691
- Kako politike i događaji utječu na otvoreno gospodarstvo 694
- Zaključak 702
- Sažetak 702
- Ključni pojmovi 703
- Pitanja za ponavljanje 703
- Zadaci i primjene 703

12. DIO

GOSPODARSKE FLUKTUACIJE U KRATKOM ROKU 705

33. Keynes i IS-LM analiza 706

- Keynesijanski križ 707
- Učinak multiplikatora 709
- IS i LM krivulje 714
- Opća ravnoteža korištenjem IS-LM modela 717
- Od IS-LM modela do agregatne potražnje 720
- Zaključak 723
- Sažetak 723
- Ključni pojmovi 724
- Pitanja za ponavljanje 724
- Zadaci i primjene 724

34. Agregatna potražnja i agregatna ponuda 726

- Tri temeljne činjenice o gospodarskim fluktuacijama 727
- Kako objasniti kratkoročne gospodarske fluktuacije 732
- Krivulja agregatne potražnje 734
- Krivulja agregatne ponude 739
- Dva uzroka gospodarskih fluktuacija 747
- Zaključak 753
- Sažetak 754
- Ključni pojmovi 754
- Pitanja za ponavljanje 755
- Zadaci i primjene 755

35. Utjecaj monetarne i fiskalne politike na agregatnu potražnju 757

- Kako monetarna politika utječe na agregatnu potražnju 758
- Kako fiskalna politika utječe na agregatnu potražnju 768
- Korištenje ekonomske politike za stabiliziranje gospodarstva 772
- Zaključak 778
- Sažetak 779

Ključni pojmovi	779
Pitanja za ponavljanje	780
Zadaci i primjene	780

36. Kompromis između inflacije i nezaposlenosti u kratkome roku 782

Phillipsova krivulja	783
Pomaci Phillipsove krivulje: uloga očekivanja	785
Dugoročna okomita Phillipsova krivulja kao argument za neovisnost središnje banke	793
Pomaci Phillipsove krivulje: uloga šokova ponude	797
Trošak smanjivanja inflacije	799
Ciljanje inflacije	805
Zaključak	810
Sažetak	811
Ključni pojmovi	811
Pitanja za ponavljanje	812
Zadaci i primjene	812

13. DIO

TEME IZ MEĐUNARODNIH FINANCIJA I MAKROEKONOMIJE 815

37. Financijska kriza 816

Mjehuri i špekulacije	817
Asimetrične informacije, kultura bonusa i rizik	820
„Pucanje mjehura“	822
Putanja globalne recesije	824
Sažetak: Uzroci financijske krize	825
Provođenje monetarne politike	826
Je li lekcija naučena? Uloga regulatora	832
Zaključak	837
Sažetak	837
Ključni pojmovi	838
Pitanja za ponavljanje	838
Zadaci i primjene	838

38. Zajedničko valutno područje i europska monetarna unija 840

Euro	841
Koristi i troškovi zajedničke valute	844
Teorija optimalnog valutnog područja	849
Je li Europa optimalno valutno područje?	851
Fiskalna politika i zajednička valutna područja	857
Zaključak	862
Sažetak	863
Ključni pojmovi	864
Pitanja za ponavljanje	864
Zadaci i primjene	864

14. DIO

ZAVRŠNA PROMIŠLJANJA 867

39. Pet rasprava o makroekonomskoj politici 868

Da smo barem znali što sada znamo!	868
Jesu li strukturni manjkovi stvarni ili nisu?	870
Treba li država uravnotežiti proračun?	872
Je li makroprudencijalna politika „sastojak koji nedostaje“ u tekućem okviru ekonomske politike?	874
Kako su ekonomisti tako pogriješili?	876
Zaključak	879
Sažetak	880
Pitanja za ponavljanje	880
Zadaci i primjene	881

Pojmovnik 883

Kazalo 891